

5. európska konferencia ministrov zodpovedných za kultúrne dedičstvo

(Portorož, Slovinsko, 6.-7. apríla 2001)

Prijaté texty

I. Rezolúcia č. 1 o úlohe kultúrneho dedičstva a výzve globalizácie

MY, európski ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo,

I. VÍTAME významný pokrok dosiahnutý od prvej konferencie, ktorá sa konala v roku 1969 v Bruseli a záujem, ktorý sa teraz kultúrnemu dedičstvu venuje;

II. VYJADRUJEME svoju spokojnosť s prijímaním primeraných opatrení na národnej a nadnárodnej úrovni na ochranu nášho spoločného európskeho dedičstva a na podporu a plnenie spoločnej európskej politiky v tejto oblasti v rámci Rady Európy;

III. SA ZAVÄZUJEME podnikať koordinované kroky ako reakciu na ekonomické a politické výzvy nového storočia;

IV. UPOZORŇUJEME všetky verejné orgány a orgány prijímajúce rozhodnutia v hospodárskej oblasti na hlavnú úlohu ochrany a podpory kultúrneho dedičstva pri:

- implementácii cieľov Rady Európy týkajúcich sa posilňovania demokracie, udržiavania mieru, dosahovania sociálneho pokroku a udržiavania kultúrnej rozmanitosti;
- vypracovávaní celoeurópskeho modelu rozvoja zohľadňujúceho výzvu globalizácie.

IV. v tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJEME nasledujúce princípy:

1. Kultúrne dedičstvo a globalizácia

UZNÁVAME, že v kontexte globalizácie má kultúrne dedičstvo zvláštnu hodnotu, ktorá si vyžaduje rozvoj politik na udržanie spoločného záujmu v tomto sektore:

ZDÔRAZŇUJEME preto potrebu:

a) zabezpečiť, aby mal každý člen informačnej spoločnosti prístup k vedomostiam, kultúre a kultúrnemu dedičstvu;

b) zabezpečiť, aby sa voľný prístup ku kultúrnemu dedičstvu riadil etickým prístupom k stratégii trhu, vrátane posilňovania medzinárodnej spolupráce pri monitorovaní a boji s nezákonným obchodovaním;

c) zvyšovať vedomie komunit ohľadom hodnoty kultúrneho dedičstva ako prínosu k udržateľnému rozvoju a kvalite života;

d) zabezpečiť, aby rozmanitosť kultúrneho dedičstva na miestnej, regionálnej a národnej úrovni

- poskytovala prvotný pocit identity,
- bola prínosom v globálnej hospodárskej súťaži,
- prispievala k prosperite a posilňovala stabilitu a sociálnu súdržnosť, ktoré podporujú investície.

VYZÝVAME verejné orgány, aby prijali opatrenia:

- ktoré by umožnili miestnym komunitám odhaliť svoju identitu a zmysel spolupatričnosti prostredníctvom lepšieho chápania materiálnych, jazykových a duchovných hodnôt kultúrneho dedičstva,
- na ochranu a rozširovanie autentickosti a integrity kultúrneho dedičstva,
- na zachovanie remesiel a malých a stredných podnikov, ktoré sa špecializujú na zachovanie a obnovovanie regionálneho charakteru kultúrneho dedičstva,

- ktoré zabezpečia rovnováhu medzi odbornou prípravou zameranou na nové technológie a rozvojom a odovzdávaním tradičných zručností, umožňujúc tým dostupnosť a využívanie tradičných materiálov a techník,
- na spoluprácu s príslušnými odbornými sektormi na stále väčšom využívaní dedičstva v kultúrnych odvetviach a turistike a na zabezpečenie kvality odbornej prípravy a prijatie etického kódexu na predchádzanie manipuláciám,
- na posilňovanie medzinárodnej výmeny skúseností a odborníkov na základe interdisciplinárneho prístupu, ktorý je nevyhnutný na rovnomerné šírenie zručností potrebných na zachovanie kultúrneho dedičstva po celej Európe,
- ktoré navrhnu udržateľný model rozvoja, ktorý bude demokratický a interdisciplinárny, aby vyvážil nenahraditeľný príspevok trhu a súkromných investícií, a bude súvisieť s politikami vypracovanými v rámci UNESCO a Rady Európy.

2. Podpora vzájomného porozumenia a súdržnosti

Uznávajúc, že:

- rozmanitá európska krajina má kultúrnu dimenziu, vnímanú ľuďmi, ktorá tvorí kultúrne prostredie a že
- zachovanie a podporovanie kultúrnej rozmanitosti predstavujú základné prvky identity spoločností a jednotlivcov,

SME PRESVEDČENÍ, že

a) jednotlivci a spoločnosti majú základné právo na vlastnú identitu, právo poznať svoju históriu a formovať vlastnú budúcnosť prostredníctvom svojho dedičstva. Majú právo využívať vlastné dedičstvo; zároveň však majú povinnosť rešpektovať dedičstvo iných a brať ohľad na spoločný záujem všetkých dedičstiev;

b) hodnoty súvisiace s kultúrnym prostredím v Európe

- by mali vychádzať zo vzájomného porozumenia a prispievať k predchádzaniu konfliktom.
- vyvažovať nebezpečenstvo homogenizácie, ktorú so sebou prináša globalizácia,
- stanovovať normy kvality pre zlepšovanie tohto prostredia a
- byť katalyzátorom tvorivosti.

VYZÝVAME národné, regionálne a miestne orgány, aby

- podporovali integrovanú ochranu kultúrneho dedičstva, ktorá rešpektuje rôzne príspevky minulých a súčasných spoločností, ich kultúr a modelov využívania kultúrneho dedičstva,
- vytvárali politiky kultúrneho dedičstva, ktoré skutočne využívajú, chránia a rozširujú identitu jednotlivcov a spoločností, ako aj kultúrnu rozmanitosť,
- zabezpečili právo spoločností, ich členov a nevládných organizácií, aby sa primerane zúčastňovali konzultácií a rozhodovacích procesov ovplyvňujúcich kultúrne dedičstvo,
- podporovali slobodu prístupu k dedičstvu pri súčasnom rešpektovaní súkromia a kultúrnych hodnôt,
- podnikali praktické kroky na zvyšovanie uvedomovania si dôležitosti kultúrnej rozmanitosti založenej na vzájomnom porozumení,

a národné orgány, aby najmä

- zdokonaľovali medzinárodnú a cezhraničnú spoluprácu a dohody medzi štátmi na báze vzájomnej zodpovednosti za ochranu a rozširovanie dedičstva charakteristického pre jednotlivé komunity,
- podporovali cezhraničné kontakty a spoločné projekty medzi príbuznými komunitami a jednotlivcami,
- podporovali účasť mimovládnych organizácií a expertov z komunit zapojených v tejto spolupráci,

a preto

SA ZHODUJEME V TOM, že politiky kultúrneho dedičstva by mali byť zamerané na zachovanie kultúrnej rozmanitosti a mali by nabádať k dialógu medzi rôznymi kultúrami a mali by byť zamerané na iniciatívy v oblasti vzdelávania, zvyšovanie vedomia a celoživotného vzdelávania, a

ZNOVU ZDÔRAZŇUJEME, že chápanie a vysvetľovanie významu kultúrneho dedičstva by malo byť základom vyučovania histórie a je hlavnou hodnotou pre vzdelávanie budúcich občanov v Európe. Vyučovanie histórie by sa nemalo obmedzovať len na komentovanie národného alebo miestneho dedičstva, ale taktiež na poukázanie na jeho nadnárodný charakter.

3. Príspevok kultúrneho dedičstva k občianstvu a demokracii

Uznávajúc, že kultúrne prostredie, podobne ako prírodné prostredie, je ideálnou oblasťou pre účasť občanov, VYZÝVAME verejné orgány, aby

- a) zapájali verejnosť a komunity, zároveň s odborníkmi, do identifikácie a ochrany kultúrneho dedičstva;
- b) zriadili právny, finančný a odborný rámec potrebný pre zosúladenú činnosť expertov, vlastníkov, investorov, podnikov a občianskej spoločnosti;
- c) vypracovali koncepciu spoločných zodpovedností zahrnutím dimenzie kultúrneho dedičstva do hospodárskych, sociálnych a vzdelávacích stratégií na podporu udržateľného riadenia životného prostredia;
- d) podporovali, vzhľadom na to, že verejné zdroje sú nevyhnutne obmedzené, vhodnými opatreniami a motiváciou:
 - trh, aby sponzoroval dedičstvo a investoval do menej ziskových aspektov,
 - občiansku spoločnosť, aby zohrávala stále väčšiu úlohu v rozšírenej oblasti dedičstva vnímaného ľuďmi.

ZDÔRAZŇUJEME, že účasť občanov nie je cenná len z hľadiska kultúry a kultúrneho dedičstva, ale taktiež odráža rozvoj praktického občianstva, dôležitého pre dosahovanie cieľa Rady Európy zameraného na posilňovanie demokratických praktík.

4. Rozširovanie kultúrneho prostredia a etická úloha Rady Európy

Uznávajúc, že všetky prvky európskeho kultúrneho prostredia obsahujú tak trhové ako aj kultúrne hodnoty, DÔRAZNE ODPORUČAME našim vládam a Rade Európy, aby vypracovali a podporovali:

- etické rozvojové stratégie na globálnom trhu zamerané na podporu prosperity a súčasne uznávajúce nevyhnutnú verejnú dimenziu udržania kultúrneho dedičstva, jej autentickosť a integritu;
- politiky zamerané na dosiahnutie kvality súčasnej architektúry, zodpovedajúcej jej kontextu, ktorý je nevyhnutný pre vytvorenie dedičstva zajtrajška;
- kroky na odrádzanie od vytvárania reprodukcí miznúcich budov a stavieb, pokiaľ sa nepreukáže, že sú v súlade s cieľom zachovania integrity kultúrneho dedičstva;
- kroky nabádajúce k pravidelnej údržbe kultúrneho dedičstva;
- politiky územného rozvoja, ktoré uznávajú hodnoty kultúrneho prostredia, vrátane príspevku všetkých historických období a všetkých kultúrnych komunit;
- kultúrnu spoluprácu pod záštitou Rady Európy, uznávajúc jej nenahraditeľnú úlohu pri identifikácii zmien v spoločnosti, formulovaní etických prístupov a vytváraní medzirezortných politik majúcich praktický vplyv na demokratické princípy, ktoré sú spoločným európskym dedičstvom.

ŽELÁME si posilniť spoluprácu medzi Radou Európy a Európskou úniou, UNESCO a ICCROM a zapojiť naše členské štáty do rozhodovania o spolupráci;

ŽIADAME Radu Európy, aby vyvinula nástroje potrebné pre implementáciu vyššie uvedených princíпов;

VYZÝVAME generálneho tajomníka, aby zaslal rezolúcie prijaté pri príležitosti Piatej konferencie ministrov príslušným orgánom v rámci Rady Európy a ostatným medzinárodným organizáciám a informoval ich o krokoch, ktoré majú byť na základe nich podniknuté.

* * *

II. Rezolúcia č. 2 o budúcich aktivitách Rady Európy v oblasti kultúrneho dedičstva, 2002-2005

MY, európski ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo:

I. BLAHOŽELÁME Rade Európy k jej značnému príspevku k zlepšovaniu ochrany dedičstva a podpory kultúrneho dedičstva v členských štátoch;

II. ZDÔRAŽŇUJEME význam pomoci Rady Európy pri formulovaní politik kultúrneho dedičstva a revidovaní legislatívy a pri budovaní európskych sietí pre technickú a odbornú spoluprácu a rozvoj;

III. v kontexte aktivít v rámci Európskeho kultúrneho dohovoru, dohovorov z Granady (1985) a Valletty (1992), berúc ohľad na uplatňovanie Dohovoru o európskej krajine (2000), Európsky rok jazykov a majúc na pamäti všetky iniciatívy v sektore kultúrneho dedičstva, a najmä nedávnu kampaň "Európa, spoločné dedičstvo":

SCHVAĽUJEME zriadenie Sieť európskeho dedičstva a pokračujúcu úlohu aktivít technickej pomoci, ktoré sú veľmi dôležité pre podporu spoločného kultúrneho dedičstva, ako jedného z pilierov európskej kultúrnej spolupráce v informačnom veku;

ZHODUJEME SA v tom, že Rada Európy má zohrávať osobitnú úlohu pri identifikovaní, zdôrazňovaní a podporovaní sociálnych výhod kultúrneho dedičstva v oblastiach spoločenských vzťahov, demokratizácie a sociálnej súdržnosti;

POUKAZUJEME na to, že ochrana a využívanie kultúrneho dedičstva, ako prínosu pre rozvoj a ako faktora sociálnej súdržnosti, by mali prispievať k cieľom Paktu stability pre juhovýchodnú Európu týkajúceho sa demokratizácie, udržateľného rozvoja, spolupráce a bezpečnosti;

ŽIADAME Výbor ministrov, aby zabezpečil, že program na obdobie rokov 2002 až 2005 bude pripravený a implementovaný tak, aby zahŕňal nasledujúce aktivity:

1. Referenčné texty

Úprava metód riadenia vypracovávaním referenčných textov v oblasti kultúrneho dedičstva, vrátane:

a) rozšírenia pojmu dedičstva tak, aby zahŕňal aj kultúrne prostredie a zameral sa na potrebu udržania kultúrnych hodnôt (vrátane materiálnych, nemateriálnych a duchovných), ako sú vnímané ľuďmi;

b) stanovenia zodpovednosti za identifikáciu, udržanie a umožnenie primeraného prístupu ku kultúrnemu dedičstvu bez ohľadu na aktuálny politický kontext, v kontexte recipročných práv a zodpovedností voči všetkým kultúrnym dedičstvám v Európe, nabádanie k nadnárodnej činnosti a spolupráci pri ich ochrane;

c) podpory etických, nediskriminačných politik pre prístup verejnosti k informáciám o kultúrnom dedičstve, nabádaním k používaniu elektronických médií a prispievaním k rozvoju adekvátnych politik na boj s nezákonným obchodovaním s kultúrnym majetkom, ku ktorému by mohla viesť zvýšená dostupnosť informácií;

d) navrhnutia stratégie a implementácie programu pre postupnú aktualizáciu a posilňovanie predchádzajúcich dohovorov a odporúčaní a ostatných normotvorných textov a pre zabezpečenie ich efektívneho šírenia;

e) zavedenia princípov pre rekonštrukciu poškodených alebo zničených kultúrnych pamiatok a pre posilnenie pravidelnej údržby kultúrneho dedičstva;

f) vytvorenia noriem, v rámci Dohovoru o európskej krajine, pre základné údaje potrebné pre zdokumentovanie kultúrnych krajín.

2. Sieť európskeho dedičstva (HEREIN)

Trvalé zriadenie Sieť európskeho dedičstva v Rade Európy prostredníctvom štruktúry, ktorá má byť zadaná po konzultáciách s členskými štátmi a s nepretržitou podporou celého radu partnerov, vrátane Európskej nadácie pre podporu zručností kultúrneho dedičstva (FEMP), ktorá môže formálne fungovať pod záštitou Rady Európy. Sieť by konkrétne mala:

a) poskytovať zdroj autentických základných údajov a skúseností z riadenia kultúrneho dedičstva v Európe, ktoré by boli dostupné tak pre správy, ako aj pre verejnosť;

b) vystupovať ako "observatórium", ktoré by analyzovalo a predpovedalo výhody kultúrneho dedičstva pre rýchlo sa meniacu spoločnosť;

c) napomáhať monitorovať rozvoj politik kultúrneho dedičstva a ich súlad s dohovormi;

d) udržiavať a rozvíjať siete spolupráce v oblasti kultúrneho dedičstva a napomáhať medzinárodnej spolupráci, najmä v oblasti archeológie a v boji proti nezákonnému obchodovaniu s kultúrnym dedičstvom;

e) poskytovať nosnú konštrukciu pre kultúrne dedičstvo na efektívne šírenie informácií v elektronickom veku, napomáhať rozvoju interaktívnych odborných fór a sietí údajov a nabádať ľudí, najmä mladých, aby sa zaoberali skutočným dedičstvom;

f) monitorovať technologický rozvoj s cieľom napomáhať vývoj informačnej spoločnosti rešpektujúcej kultúrnu a jazykovú rozmanitosť v Európe prostredníctvom

- podpory spoločných úvah o právnych otázkach súvisiacich s využívaním digitálnych vyobrazení dedičstva,
- definície metodologických nástrojov umožňujúcich prepojenie vedeckých databáz a vytváranie osobitných multimediálnych výrobkov.

3. Technická spolupráca a práca v teréne

Na základe skúseností získaných v rámci programu technickej spolupráce a poradenstva Rady Európy a medzirezortnej perspektívy vrátane stavebného prostredia, krajiny a archeologického dedičstva, ktoré je základom oboch predchádzajúcich oblastí, by budúce aktivity mali:

a) spĺňať konkrétne požiadavky štátov na spoluprácu a pomoc;

b) podporovať využívanie spoločných kritérií pre prípravu a aktualizáciu dokumentácie;

c) pomáhať, kedykoľvek to bude potrebné, pri reforme riadenia a plánovania techník a správy a právneho rámca;

d) prostredníctvom praktických činností priamo na mieste podporovať princípy a etické hodnoty Rady Európy ustanovené v referenčných textoch a tým nabádať k spätnej väzbe a zapájaniu sa do diskusií na úrovni Rady Európy.

4. Výchova, vzdelávanie a zvyšovanie vedomia

Vychádzajúc zo získaných skúseností a zaužívaných nástrojov by budúce aktivity Rady Európy mali:

a) zdôrazňovať rozmanitosť spoločného európskeho materiálneho a nemateriálneho dedičstva, nábádaním k nadnárodnému chápaniu histórie a súčasnej situácie ako aj budúcich trendov v Európe a nábádaním k výchove k demokratickému občianstvu;

b) využívať na tento účel Dni európskeho dedičstva, najmä organizovaním cezhraničných aktivít a angažovaním najmä mladých ľudí;

c) viesť k iniciatíve ohľadom etiky a techník komunikácie zameraných na rôzne druhy odborníkov z oblasti kultúrneho dedičstva pracujúcich s verejnosťou;

d) neustále podporovať, najmä medzi mladými ľuďmi, význam tradičných schopností a spoločných noriem a uznávanie kvalifikácií súvisiacich s kultúrnym dedičstvom na európskej úrovni umožňovaním voľného pohybu, výmeny skúseností a odovzdávania tradičných a odborných schopností.

MY, európski ministri,

ŽIADAME, aby bol urýchlene vypracovaný a rozoslaný program realizácie,

ODHODLANÍ zväziť podporu, ktorú môžeme týmto aktivitám ponúknuť a zabezpečiť podľa možnosti čo najširšiu účasť.

* * *

III. Deklarácia o úlohe dobrovoľných organizácií v oblasti kultúrneho dedičstva

Úvod

Ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo sa na Štvrtej európskej konferencii v Helsinkách v roku 1996 rozhodli preskúmať situáciu dobrovoľných organizácií, ktoré sa venujú ochrane kultúrneho dedičstva. Výbor pre kultúrne dedičstvo Rady Európy na to nadviazal a zaradil túto činnosť do svojho pracovného programu. To viedlo k zvolaniu Prvej európskej konferencie o dobrovoľných organizáciách v oblasti kultúrneho dedičstva, ktorú hostila Rada Európy, Ministerstvo životného prostredia Nórska, Riaditeľstvo kultúrneho dedičstva Nórska a združenie Fortidsminneforeningen, ktoré je pravdepodobne najstarším združením tohto druhu, ktoré je ešte stále aktívne a ktoré bolo založené v roku 1844.

Konferencie sa zúčastnilo 170 zástupcov z 34 krajín a mnohí ju považovali za veľkolepú propagáciu dobrovoľnej práce týkajúcej sa nášho dedičstva. Ale skutočné výsledky tejto konferencie je možné merať len sledovaním, ako sa myšlienky tejto konferencie dodržiavajú v členských krajinách Rady Európy. Účastníci viedli dlhé diskusie, ktoré vyústili do všeobecnej dohody ohľadom určitých základných princípov pre sektor dobrovoľných organizácií v moderných demokratických spoločnostiach. Taktiež bol predložený návrh, aby boli tieto princípy uvedené v oficiálnom dokumente. Vo svetle blížiacej sa Piatej európskej konferencie ministrov zodpovedných za kultúrne dedičstvo v auguste 2001 v Slovinsku dostal tento dokument podobu vyhlásenia ministrov.

Princípy sformulované v nasledujúcom texte vychádzajú zo všeobecných princípov rešpektovania ľudských práv, právneho štátu a pluralitnej demokracie, ktoré sa všetky členské štáty Rady Európy zaviazali dodržiavať v rámci svojho členstva v Rade Európy.

Deklarácia o úlohe dobrovoľných organizácií v oblasti kultúrneho dedičstva

V dňoch 6. a 7. apríla 2001 v rámci Piatej európskej konferencie, ktorá sa konala v Portoroži (v Slovinsku), ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo zmluvných štátov Európskeho kultúrneho dohovoru

- odvolávajú sa na článok 11 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý každému zaručuje právo na slobodu pokojného zhromažďovania sa a na slobodu združovať sa s inými,
- odvolávajú sa na článok 14 Dohovoru o ochrane architektonického dedičstva Európy,
- opakujú vyhlásenie ministrov zodpovedných za kultúrne dedičstvo, ktorí sa stretli na Štvrtej európskej konferencii v Helsinkách v roku 1996, že "úloha dobrovoľných organizácií by mala byť efektívnejšie podporovaná, využívaná a povzbudzovaná, berúc do úvahy významný príspevok dobrovoľných iniciatív k budovaniu demokratickej spoločnosti",
- poukazujú na skutočnosť, že Organizácia Spojených národov vyhlásila rok 2001 za Medzinárodný rok dobrovoľníkov,
- odvolávajú sa na dohovor UNECE o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovaní a prístupe k spravodlivosti vo veciach ochrany životného prostredia,

- odvolávajúc sa na odporúčanie 1496 (2001) prijaté Parlamentným zhromaždením Rady Európy dňa 24. januára 2001 o zlepšovaní postavenia dobrovoľníkov a o ich úlohe,
- zdôrazňujúc významné závery prijaté Prvou európskou konferenciou o dobrovoľných organizáciách v oblasti kultúrneho dedičstva, ktorá sa konala v dňoch 21. až 24. septembra 2000 v Oslo,
- zároveň priznávajúc, že hlavná zodpovednosť za ochranu kultúrneho dedičstva zostáva na vládnych orgánoch,

PRIJÍMAJÚ NASLEDUJÚCU DEKLARÁCIU O ÚLOHE DOBROVOĽNÝCH ORGANIZÁCIÍ V OBLASTI KULTÚRNEHO DEDIČSTVA:

MY, európski ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo, SA ZHODUJEME v tom, že všeobecné princípy platné pre všetky dobrovoľné organizácie platia aj pre dobrovoľné organizácie pracujúce v oblasti kultúrneho dedičstva;

ŽIADAME verejné orgány našich členských štátov, aby sa pri svojej činnosti ohľadom dobrovoľnej práce riadili nasledujúcimi princípmi;

1. Existencia dobrovoľných organizácií je dôležitá pre budovanie a konsolidáciu spoločností založených na pluralitnej politickej demokracii.
2. Dobrovoľné organizácie fungujúce na demokratických princípoch sú pri výchove ľudí k skutočnej demokracii nenahraditeľné.
3. Právo zriaďovať dobrovoľné organizácie je neoddeliteľnou súčasťou ľudských práv a mali by ho podporovať všetky vlády.
4. Dobrovoľným organizáciám by mala byť poskytnutá úplná sloboda slova pri súčasnom rešpektovaní normálnych obmedzení nevyhnutných v demokratickej spoločnosti.
5. Dobrovoľné organizácie by mali mať prístup k informáciám potrebným k plneniu ich úlohy súvisiacej s monitorovaním a konštruktívnou kritikou politik verejných orgánov zameraných na ochranu dedičstva.
6. Dobrovoľné organizácie by mali mať zodpovedajúcu možnosť zúčastňovať sa rozhodovacích procesov, napríklad pri územnom plánovaní a výbere pamiatok a miest, ktoré majú byť chránené.
7. Dobrovoľné organizácie by mali byť nabádané k tomu, aby dopĺňali prácu vlád a ostatných verejných orgánov preberaním zodpovedností, ktoré normálne alebo samozrejme nespádajú do zodpovednosti týchto agentúr.
8. Vlády by mali nabádať dobrovoľné organizácie, aby sa aktívne podieľali na predchádzaní konfliktov rešpektovaním kultúrnej rozmanitosti a nabádaním k ochrane kultúry iných.
9. Byrokratické spôsoby riadenia by v žiadnom prípade nemali brániť zriaďovaniu a práci dobrovoľných organizácií.
10. Verejné orgány by mali, pokiaľ je to možné, prijímať finančné opatrenia na podporu a pomoc pri rozvoji dobrovoľných organizácií.
11. Finančné opatrenia by mali byť dostupné bez toho, že by obmedzovali schopnosti dobrovoľných organizácií plniť ich úlohu konštruktívneho kritika vládnych politik.
12. Finančné opatrenia by mali byť transparentné a ľahko prístupné s cieľom dosiahnuť demokratickú zodpovednosť pri rozdeľovaní disponibilných zdrojov.
13. Dobrovoľné organizácie sú dôležité pri odovzdávaní vedomostí širokej verejnosti v rámci plnenia svojho poslania.
14. Mala by byť podporovaná spolupráca medzi organizáciami zaoberajúcimi sa kultúrnym dedičstvom a ostatnými organizáciami s cieľom zabezpečiť medzirezortnú a komplexnú politiku na ochranu životného prostredia ako celku.
15. Dobrovoľné organizácie by mali budovať svoju dôveryhodnosť na základe svojich výsledkov, úrovne práce a schopnosti preberať zodpovednosť.
16. Dobrovoľné organizácie by mali rešpektovať príslušnú legislatívu, ale mali by byť nabádané k tomu, aby v prípade potreby navrhovali jej úpravy.
17. Dobrovoľné organizácie by mali mať prístup k odbornej príprave, aby si rozširovali svoje kompetencie aktívnych účastníkov ochrany kultúrneho dedičstva spoločnosti.

MY, ministri zodpovední za kultúrne dedičstvo NALIEHAVO ŽIADAME Radu Európy, aby:

- zaviedla twinningový systém vytvárajúci prepojenie medzi novými dobrovoľnými organizáciami zaoberajúcimi sa ochranou kultúrneho dedičstva a už existujúcimi osvedčenými organizáciami;
- zabezpečila pravidelné kontaktné fórum v podobe európskych konferencií pre dobrovoľné organizácie pracujúce v oblasti kultúrneho dedičstva využitím, kde je to možné, existujúcich štruktúr;

- vytvorila Sieť európskeho dedičstva (HEREIN) ako nosnú konštrukciu pre elektronické fórum, v rámci ktorého môžu dobrovoľné organizácie komunikovať a spolupracovať.